

organiseret som et stort omfattende Samfund med en egen Myndighed i Spidsen, der, om jeg maa bruge det Udtryk, som et Net omslynger hele Landet. Det er Noget, jeg ikke uden Betænkelighed kan gaa ind paa. Det hedder, at dette Oversagsførerraad — og det fremhæves i Motiverne blandt dens Funktioner — skal være Repræsentant for hele Landets Sagsførerstand, en Bogter og Talsmand for dens Interesser. Det forekommer mig, at den historiske Udvikling, der har ført til Fremføttelsen af det foreliggende Lovforslag, ikke fører til, at man skal give Sagsførerstanden en Bogter og Talsmand. Skulde der være Spørgsmaal om Noget, skulde der efter de Antydninger, som ere faldne, snarere være Anledning til at give Publikum en Bogter og Talsmand overfor Sagsførerstanden, saa at jeg, inden jeg kan gaa ind paa hele den Myndighed, der tillægges Oversagsførerraadet, den hele Evne til at repræsentere, og Bestemmelsen om, at det skal kunne drøfte Sagsførerstandens Forhold og Interesser og optræde og udtale sig som officielt Organ for Sagsførerstanden, maa gjøre Forslaget til Gjenstand for nærmere Overveielse. Paa den anden Side er der ganske vist en Ting, som jeg antager ikke vil kunne mislængdes, og det er, at det vil være naturligt, naar man overhovedet vil gaa ind paa Ordningen, at tage dette Oversagsførerraad med, thi disse enkelte, spredte Sagsførerraad i alle Landets Kredse ville staa forladte af alle gode Mander, om jeg saa maa sige, naar man ikke har et saadant Oversagsførerraad, ikke har et saadant fælles Foreningspunkt; men derved tror jeg, at Institutionen vil faae en væsentlig anden Bestaafenhed, end den har i disse Lande, fra hvilke den er hentet. Man maa jo nemlig lægge Mærke til, at i Følge § 30 udnævnes Formanden i Oversagsførerraadet af Justitsministeren; altsaa, der er et bestikket Element, som staar i Spidsen for det Hele. I § 24 hedder det saa, at, dersom der paa et Møde, som er sammendaldt til Valg af Medlemmer af et Sagsførerraad, ikke møder mindst $\frac{1}{3}$ af Kredsens Sagsførere, vælges de Medlemmer af Sagsførerraadet, som skulde have været valgte paa Mødet, for den paagældende Valgperiode, af det overordnede Sagsførerraad. Altsaa for det Første er Formanden umiddelbart valgt af Justitsministeren, og dette Oversagsførerraad er dernæst eventuelt berettiget til at vælge Medlemmer af Sagsførerraadene. Jeg tror virkelig, at paa den Maade bliver det ikke et selvvalgt Organ, man faaar, men man vil kunne være udsat for den Mulighed, at Sagsførerraadet mere fremtræder som et bestikket, som et ovenafsat Organ for Sagsførerne, og derved mener jeg, at den hele Institution vil faae en væsentlig anden Karakter, end den har paa de Steder, hvorfra den er kommen. Men dette, at man er udsat for at faae Institutionen i en Stikelse, der ikke svarer til Institutionen paa de Steder,

hvorfra den er hentet, tror jeg atter er begrundet i, at det er et Spørgsmaal, om vi overhovedet have den nødvendige Forudsætning for Gjennemførelsen af et saadant Sagsførerraad hos os. Der er en anden Omstændighed, som det ferekommer mig, man maa passe paa ved Indførelsen af europæiske Institutioner: man maa ikke blot indføre dem rent, men ogsaa sørge for, inden man indfører dem, at de nødvendige Forudsætninger for Gjennemførelsen ere tilstede. Og nu vil man lægge Mærke til, at i alle de store Kulturlande er der mundtlig Procedure, og det tror jeg, er en væsentlig Forudsætning for, at denne Institution kan faae sit rette Grundlag og sit rette Udgangspunkt. I Procesudkastet er derfor ogsaa Sagsførerraadet knyttet til de forskellige Landretter, hvor Sagsførerne samles, og hvor ogsaa det naturlige Foreningspunkt er, og jeg tror i saa Henseende at kunne paaberaabe mig ikke blot min egen Opfattelse, men en Udtalelse i Motiverne til Procesudkastet. Det hedder saaledes — jeg haaber, at den høitæredede Formand vil tillade mig at oplæse det —: „Hos os blev Spørgsmaalet om Sagsførerraads Oprettelse reist under de Forhandlinger, der gik forud for Lov om Afgang til Sagsførervirksomheden af 26de Mai 1868; men Tanken vandt ikke dengang almindelig Tilslutning. Spørgsmaalet om Institutionens Værd og Betydning stiller sig imidlertid ogsaa væsentlig forskjelligt, eftersom det ses fra det gamle eller det ny Processystems Standpunkt. Under den skriftlige Procesmaade vil der vanskeligt mellem Sagsførerne kunne udvikle sig det fylde Samliv og det nøie Kjendskab til hinandens Færd, der er Forudsætningen for, at Sagsføreraadens Virksomhed kan fyldestgjøre Formaalet. Derimod er den mundtlige Rettergang, som nødvendigvis er umiddelbar Forhandling mellem Sagsførerne og derfor idelig bringer dem i en personlig Berøring med hinanden, netop egnet til at udvikle de nævnte Betingelser“. Jeg tror ogsaa, at dette, at Sagsførerne saaledes, naar mundtlig Procedure findes, mødes i Retten, se hinanden, tale med hinanden, drøfte deres Anliggender osv. osv., er den naturlige Forudsætning for, at et saadant, virkelig indenfra organiseret Samfund kan danne sig. Hvis vi ville have en Analogi, kunne vi blot se hen til Tilstande udenfor den juridiske Verden. Naar vi spørge om, hvorvidt der eksisterer Forbilleder for den Ordning, her er tænkt gjennemført, kunne vi se hen til Grosferersocietetet. Hvorfor og hvorledes har nu dette dannet sig som et fast, organiseret Samfund? Jo, fordi Røbmændene mødes hver Dag paa Børsen, træffe hinanden, tale med hinanden, og denne Forsamling er da det naturlige Midtpunkt, omkring hvilket et Societet kan danne sig. En saadan Forudsætning mangle vi for Sagsførerraadets Vedkommende. Vi have ikke saadanne Landretter, der forudsættes i Procesudkastet, og som kunne afgive et naturligt Centrum